

НАРОДНИ МУЗЕЈ СРБИЈЕ

FEMINA BALCANICA: MATER, MATRONA, AUGUSTA, DEA
Жена на Балкану у античком добу

Велика галерија Народног музеја Србије
10. мај – 31. септембар 2022.

Легенде за децу

Космај, Босна, III - IV век
 Pot, Vlada, 3rd - 4th century

Дана, Космај, II век
 Bowl, Kozmaј, 2nd century

Тамар, Космај, I - II век
 Plate, Kozmaј, 1st - 2nd century

Шопа, II - III век
 Cup, 2nd - 3rd century

Амфора, IV - V век
 Amphora, 4th - 5th century

Светица са ликовом жене, Босна, Губеревац (Фоча), I век
 Figural lamp - face of woman, Vukobrat (Foca), 1st century

Крчаг, Губеревац, некропола Р1, II век
 Jug, Guberevac, 2nd century

Крчаг, Губеревац, II век
 Jug, Guberevac, 2nd century

Амфора, Губеревац, Северна Македонија, IV - V век
 Amphora, Guberevac, North Macedonia, 4th - 5th century

Тарноски, II - III век
 Mortar, 2nd - 3rd century

Један хлеб, молиме!

У римско доба људи су јели сличне ствари као и ми данас. Јели су месо и рибу, морске плодове, житарице, јаја, сир, мед, али и доста воћа и поврћа. Најчешће је месо произишало из птица. Имали су и пилеве где се могло купити хлеб. Богати породице служили би храну у местанима, често сребрним тањирима и чашама, а није свако трпео било је раскошно. Овде можете да видите старо посуђе: тањир, шоље, посуде различите величине. Посебно су били важне амфоре - дугуљсти ђупови са два дршка. У њима су чували вино, уље или житарице. Највећи суд који видите зове се тарноски. Служила је за мрљење и мешање зачина.

Да ли вас римско посуђе подсећа на оно које користимо данас? Шта се променило?

One Loaf of Bread, Please!

In Roman times, people ate food that is similar to our food today. They ate meat and fish, seafood, cereals, eggs, cheese, honey, but also lots of fruits and vegetables. Romans went to the market to buy food that they did not produce and they bought bread in bakeries. Wealthy people would serve food in silver plates and cups, and their feasts were very rich. Here we can see old dishes, plates, cups, and other dishes of different sizes. Long jars with two handles, amphorae, were especially important. They were used for keeping wine, oil or cereals. The largest vessel in front of you is tannon. People used it for crushing and mixing spices.

Do Roman dishes remind you of those we use today? What is different?

Јазак на магарцу - деачја играчка. Денир,
Калпа (Гроби, Северна Македонија, II век.
Donkey rider - children's toy. Denir (Grave
Kalepa), North Macedonia, 2nd century.

Фигурка у облику прасетаца, изградена
Гамидица, друга половина I века.
Figure of quail, Gomidica (Mogorotsa), second
half of the 1st century.

Јазак на хипокампу - деачја играчка (1),
Дубрница (Mangup), II век.
Hippocampus rider - children's toy (1),
Dubrnica (Mangup), 2nd century.

Погледајте како су изгледале играчке у старом Риму

Омиљене су биле фигуре животиња, као што је прасецина у савремени.
То су и два играча. Један је на магарцу на тркачицама, а други јазак на животињи
која не стоји у природи.
То је хипокампи, или морски коњ - биће са главом и телом коња и дугачком рибљим
репцем. Нашим кинеским најстарије реп. Све три играчке су израђиване од глина.
Верујемо да су се њима играли и децади и девојчице.

Да ли вас ове играчке подсећају на неке којема се ви играте?

Come and See Roman Toys!

Favorite toys of Roman children were in animal shape, such as the quail in the
middle. Quail is a type of bird. There are also two riders. One is on a donkey on wheels,
and the other is riding on an animal that does not exist in nature.
It is a hippocampus, or a sea horse - a creature with a horse's head and body and a
long fish tail. Our hippocampus is missing a tail.
These toys are made of clay. We believe that both boys and girls played with them.

Do these toys remind you of some that you play with?

Magenta posuda - Arsimoja II Философ,
 Бадна VI, Крива Паланка, 1 век пре н.е.

Попурце жена, Градска црква, Северна Македонија, III век пре н.е.
Female bust - Gradiska, North Macedonia, 3rd century BCE

Танагра червота - жена са платом,
 Градска црква, Северна Македонија, III век пре н.е.

Tanagra terracotta - woman with cape,
 Gradiska, North Macedonia, 3rd century BCE

Фризура и одећа

Коса и украси на глави жене која је приказана на необичној посуди, показују чим да старинско ко је она била. Верујемо да је то жена по имену Арсимoja. Повећа издана - диграле, на глави има и неке врсте косе. Арсимoja је била савластелица бога Јануса по имену Јанус, па је и она приказана са роговима. Фигурки у средњим промажу женоу која носи митру, док је у нека украсна четвртна вањина.

Због наше претпоставке можемо помислити и да је у питању богинja - на пример Артемидja. Богинja лова или Афродита, богинja љубави.

Жене су често носиле китон. То је посебна врста халме, на последњем примеру видимо женоу у китону са огрлицом. На глави носи венц и узи до краја митру.

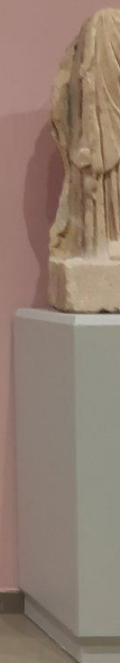
Док сте на изложби наредне прескоците да и сами пробате китон!

Hairstyle and Clothes

Hair and ornaments on the head of the woman shown on this unusual vessel help us discover who she was. We believe it is Arsimoja. In addition to special ornaments - diadem, she also has small horns. That is why she is probably of her god named Janus. Because of her beauty, we can think that she is a goddess - for example, Artemis, the goddess of hunting or Aphrodite, the goddess of love. Woman often wore chiton. It is a special kind of dress. In the last example, we can see a lady wearing chiton and robe. On her head she has a veil and earrings.

Do not skip to try out the costume by yourself!

Зарони

Римска Богиня Венери била је Богиня среће, заштитница жена и деце и љубави.
Она је често приказана са огледалом у руци, а постоје и у савременим и античким сликарствима попут дelfина.
Овај велики дelfин, "Венериног" пратења, који изгледа као да зарони у воду.
Напомена: ми реп, али јасно видимо да видимо гледа и очи.
"Да мислите да су стари Римљани могли да виде дelfина?"

Dive in!

Venus, was Roman goddess of happiness, protector of women and children and love.
She is often shown with a mirror in her hand, and is surrounded by flowers and shells or animals such as dolphins.
Here we can see a dolphin, Venus' companion, which looks like it is diving into the water.
The dolphin's tail is missing, but we can clearly see his fins and eyes.
Where do you think ancient Romans could see a dolphin?